

XXXI. Arany János Irodalmi Verseny

2023. november 13.

FELADATLAP

Kérjük, az adatait nyomtatott betűvel írja a táblázatba!

A versenyző neve, évfolyama	
Iskolája neve, városa	
Felkészítő tanára	

P. H.

Kedves Versenyző!

Az Arany János Irodalmi Verseny szervezői örömmel köszöntik Önt abból az alkalomból, hogy több hónapos felkészülés után most írásban adhat számot az elolvasott irodalmi művek ismeretéről.

Kérjük, vegye figyelembe az alábbiakat:

- A feladatlap 15 oldalas.
- A dolgozat megírásának **időtartama 240 perc** (14 és 18 óra között).
- **Helyesírási szótár használható**, más **segédeszköz** (könyv, jegyzet) **nem**.
- Kérjük, **kék vagy fekete színű tollat** használjon.
- Törekedjen az esztétikus, **rendezett írásképre**, ügyeljen a **helyesíráásra**!
- Javítófestéket ne használjon!

Jó munkát és sok sikert kívánunk!

Az elérhető maximális pontszám: 180 pont

A versenyző pontszáma		A javító tanár aláírása	
A versenybizottság felülvizsgálata utáni végleges pontszám			

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

 Nemzeti
Tehetség Program

I. Petőfi Sándor és Arany János levelezése

1. Az Arany Jánoshoz és a Válasz Petőfi Sándornak című versből idéztünk. Melyiket írta Petőfi, melyiket Arany? A költők nevének kezdőbetűjével adja meg a választ (A vagy P)!

„S mi vagyok én, kérded. Egy népi sarjadék, Ki törzsömnek élek, érette, általa”	
„Dalod, mint a puszták harangja, egyszerű, De oly tiszta is, mint a puszták harangja”	
„Az iskolákban nem tanulni, hiába, Ilyet... a természet tanított tégedet.”	
„De hát a ráadás... Lelkem lelkéig ér, Hogy drága jobbkezed osztályosa vagyok.”	
„Jöttek a búgondok úti cimborának, Összebarátkoztunk, összeszoktunk szépen”	
„Legyen minden dalunk egy-egy vigasztalás, Egy édes álom a kemény nyoszolyára!”	
„Nagy fáradoalmait ha nem enyhíti más, Enyhítsük mi, költők, daloljunk számára”	
„Sorsa az én sorsom, s ha dalra olvadék, Otthon leli magát ajakimon dala.”	

3

2. Kortársak, folyóiratok

- a) Petőfi és Arany a leveleikben a kortársaikra is utalnak. Idézzon fel három teljes nevet!

3

- b) A sajtóval is több levélben foglalkoznak. Említse meg három újság, lap vagy folyóirat nevét!

3

3. Megszólítások

Karikázza be azokat a megszólítási formákat, amelyekkel találkozott a megadott tíz levélben!

Te aranyok Aranya!	Kedves Sándor!	Viszontüdvözlésemet Önnek!	Isteni Sandrim!	Kedves Petőfim!	Kedves makrancos öcsém!
Aranyos szájú szent János barátom!	Kedves pajtásom Sándor!	Lelkem, fattyam!	Lelkem Aranyom!	Üdvözlem Önt!	Imádott Jankóm!
Kedves barátom, Ön!	Bájdús Jankóm!	Kedves jó Sándorom!	Mylord!	Kedves barátom!	Édes barátom!

4

4. Arany-level

Arany János az 1847. április 21-i levelében a nagyszalontai tűzvészről számolt be. Döntse el az állításokról, hogy igazak vagy hamisak-e! Karikázza be a megfelelő betűjelet!

I	H	Április 17-én, szombaton dél és 1 óra körül kondult meg a vészharang Szalontán.
I	H	Aranyék háza nádtetejű volt.
I	H	A templom a tűz áldozatává vált.
I	H	Arany portáján a kerítés, az ól, a kert teljes épségben maradt.
I	H	A nők, a gyermekek nem tudtak részt venni a tűz oltásában.
I	H	Az órákig tartó zápor segített a veszély elhárításában.
I	H	A tűzvészben közel ezer épület semmisült meg.

7

II. Prosper Mérimée: Carmen

1. Párosítsa a fejezetek számát a bennük elmesélt történetekkel!

1. első fejezet	a) Carmen és Don José szerelmének története
2. második fejezet	b) A cigányság jellemzői
3. harmadik fejezet	c) Don José
4. negyedik fejezet	d) Carmen

1.	2.	3.	4.

2

2. Kik ők? Adja meg a nevet vagy az adott személy ismertetőjét!

<i>a szereplő neve</i>	<i>a szereplő ismertetője</i>
	a narrátor vezetője
Dancaire	
	Carmen romja (férje), a félszemű
Lucas	
José Navarro Lizzarrabengoa	

5

3. Mutassa be a címszereplő Carment! Milyen tulajdonságai és képességei vannak? Mi mindenhez ért? Említsen három eltérő tartalmi elemet!

- _____
- _____
- _____

3

4. Milyen szerepük van a következő tárgyaknak az elbeszélésben? Fogalmazza meg egy mondatban!

aranyóra: _____

szivar: _____

kalács: _____

bicska: _____

4	
---	--

5. Húzza alá a műben szereplő városok nevét!

Córdoba, Madrid, Sevilla, Pamplona, Valencia, Barcelona

3	
---	--

6. Értelmezze Carmen kijelentését!

„Mi nem születünk arra, hogy káposztát ültessünk!”

1	
---	--

7. Miértetek? Válaszoljon egy-egy mondatban az alábbi kérdésekre!

a) Miért utazik a narrátor Andalúziába?

b) Miért nem hagyja el Carmen Josét?

2	
---	--

III. Kemény Zsigmond: Szerelem és hiúság

1. „A Szerelem és hiúságban a meggondolatlan könnyelműség és a végzetes bűnhődés drámájához nagyszerű, izgalmas korrajz társul.” Mikor játszódik a mű cselekménye?

1	
---	--

2. Mit gondol Sarolta és mit a saját hibájának Coranini Róbert a jeggyűrűváltáskor? Egy-egy szóval válaszoljon!

„Saroltának egy hibája van...”: _____

„Nekem is van egy hibám...”: _____

2	
---	--

3. Gévay Sarolta négyéves házasságának történetében két férfi játszik fontos szerepet. Jellemezze őket legalább 3-3 tulajdonságuk felsorolásával!

Coranini Róbert: _____

Romvay: _____

2	
---	--

4. A kérdések segítségével értelmezze a következő idézeteket! Mondatokban fogalmazzon!

„Mekkora kilátásai voltak tehát Saroltának, s mégis kezét Coranininek adja [...]! Így történnek aztán a balházasságok, melyekben a félrelépést hibáztatni sem lehet.”

- a) Milyen kilátásokról volt szó?

- b) Miért lett a kapcsolatukból „balházasság”?

„Sarolta mindig bizonyos apácai világlemondással szánta magát a nyári szezonnra, s ez volt kétségkívül a legnagyobb áldozat, melyet a külilledelemért tőn.”

- c) Hol töltötte a nyári szezont?

- d) Miért érezte „áldozat”-nak az ott töltött időt?

4	
---	--

5. Húzza alá a tartalmában a mondatokba illő helyes változatot!

- a) Coranini kastélya *Pesthez közel a puszta közepén / Trencsén megye regényes félreeső vidékén* feküdt.
- b) Júlia grófnő *Taszilónak / Coranininek* írt leveléből derült ki, hogy Sarolta kokettériájával egészen behálózta Romvayt.
- c) A kiránduláson *a férje / Romvay* mentette meg Saroltát attól, hogy a meredek ösvény széléről a mélybe zuhanjon.
- d) Akkortájt az előkelőbb családok nyaranként szégyelltek volna *Pesten / vidéken* lakni.

e) Virginie *a férje féltékenysége / a Romvayval való szakítás* miatt lőtte szíven magát.

5

6. Mivel indokolja Sarolta a fürdőből való hazatérése utáni kedvetlenségét, szenvedését? Három okot említsen!

3

7. Amikor a mű férfi szereplői a házasságtörésről beszélgetnek, Romvay, a társaság tekintélye a *közöny* színlelését említi mint legfőbb hódítási eszközt. Milyen következménnyel jár ez a kijelentése? Válaszát 3-4 összefüggő mondatban fogalmazza meg!

3

IV. Babits Mihály: Gólyakalifa

1. Jellemezze vázlatosan Tábori Elemért és a díjnokot a megadott szempontok alapján!

szempontok	Tábori Elemér	díjnok
gimnáziumi tanulmányok		
származás		
az íráshoz való viszony		
szerелеm		
a környezet véleménye a szereplőről		

5

2. Melyik szereplőt azonosíthatjuk az alábbi idézetek alapján?

„ezüstösen született talán, mint valami tündér, nem is képzeltem máshogy a tündéreket, mint amilyen ő volt”

„Igazi magyar úr, komoly vidámság, nyílt szem, csinos, szürke körszakáll, izléses és gondos öltözet. Okos, józan, pompás emberismerő.”

„Finom, elegáns ember, fehér mellény, fekete zsakett, ezüstnyelű bot, aranykeretes, aranyláncos cvikker, friss borotválás, halk, végtelenségig udvarias beszéd...”

„Olajszín arca, bársony szeme és gyönyörű barna haja volt”
 „Valóban olyan volt ő, mint a Csönd tündére”

„Úr akartam lenni, úr, aki ír, aki olvas.”

5

3. Igazak vagy hamisak a regénnyel kapcsolatos állítások? Karikázza be a megfelelő betűt!

A műből egyértelműen kiderül, melyik élet a valódi.	I	H
A főszereplők életkora és külseje is megegyezik a két életben.	I	H
A regényben váltakozik az E/1-es és E/3-as elbeszélői mód.	I	H
Az elnöki szolga hatására a díjnok drága okmánybélyegeket hamisít.	I	H
A főszereplőnek az édesanyja adja a díjnok megölésének ötletét.	I	H

5

4. Párosítsa a két élet szereplőit!

1. Kincses mérnök	a) legfiatalabb asztalossegéd
2. Martonek főhadnagy	b) mester
3. Fazekas	c) elnöki szolga
4. Hódi Karcsi	d) második segéd
5. Köbgyök Miska	e) első segéd

1.	2.	3.	4.	5.

5

V. Kosztolányi Dezső: Aranysárkány

1. „Mikor, hol, mennyi?”

- a) Mikor (hónap, nap, napszak) indul a regény cselekménye?

1

- b) Melyik helyszínen jelenik meg először Hilda a regény cselekményében? Melyik helyszínen jelenik meg utoljára?

2

- c) Hány évesen hal meg a főszereplő, Novák Antal? _____

1

2. Ki, kinek és milyen szituációban mondja az alábbi szavakat?

- a) „Bikfic.” „Melák.”

b)

„ - Mindig különködöl, kislányom. Pedig csak engem szólnak meg érte. Miért nem beszéltél? - A leány hallgatott.

- Miért nem beszélsz?
- Mit beszéljek?
- Többé nem viszlek társaságba.
- Ne vigyél!”

6

3. Nevezzen meg két eseményt, amely hozzájárulhatott a főszereplő összeomlásához!

2

4. Kakukktojás

Melyik szereplő nem illik a sorba? Választását indokolja!

- a) Huszár Bandi, Novák Antal, Glück Laci, Oláh Gyuszi, Varjas Jóska, Ebeczky Dezső

- b) Ábris, Bíró Gyurka, Liszner Kálmán, Nyerge Lázár, Tálás Béla, Fóris Ferenc

- c) Liszner Vili, Czeke Bélus, Próféta, Gergely, Bahó Attila

3

5. Melyik szereplőkre vonatkoznak az alábbi leírások?

„Tiszti sarkantyúja csengett, amint fölhaladt az emeleti lépcsőn.”

„Ő már megszokta, hogy a rokonok csak akkor keresik, mikor baj van, vagy valamit kérnek tőle.”

„Fütyülök a modern pedagógiára, azokra a buta, álszent elvekre, amelyeket be kellett magolnunk a pedagógiai vizsgán.”

„Édesanyja évente kétszer meglátogatta, a karácsonyi és húsvéti szünet előtt, s magával vitte a birtokra, pihenni.”

„Szerette a fiatalokat, kik helyette élnek, s a fiatalságot, mely már elröpült fölötté.”

5

VI. Mészöly Ágnes: Szabadláb

1. Hol zajlottak az alábbi események? Írja az esemény elé a megfelelő helyszínt!

Segítségül megadunk néhány városnevet, amelyek közül választhat.

Amszterdam, Barcelona, Budapest, Frankfurt, München, Nürnberg, Párizs

Dani segít Egér bácsinak 70.000 szál tulipánt bepakolni a hűtőkocsiba.

Dani a magasból látta a világot egy művészeti iskolás lány segítségével.

A fiú Herr von Quattnál Magdaleine kérésére Rihanna-számot játszik.

Daninak meg kell szakítania az utazását Frankfurtba, mert ellopják a gitárját.

Ebben a városban olyan éhes volt Dani, hogy banánt lopott.

5

2. Döntse el az állításokról, hogy igazak vagy hamisak-e! Karikázza be a megfelelő betűjelet!

I H Zsu azért lökte le Danit a vonatról Balassagyarmaton, mert segíteni akart neki.

I H Klára ötlete volt az, hogy Danit be kell íratni a zeneiskolába.

I H Dani anyai nagyapja szerette volna, ha a lánya férjhez megy Dani édesapjához.

I H Kazuma vitte el Danit Barcelonába, hogy meg tudja nézni a meccset.

I H Győri Ildikó rendszeresen jógázik, és sokat cigarettázik.

5

3. Többször is megjelenik a műben az „SZ-faktor” kifejezés különböző jelentésárnyalatokban. Idézzon fel ezek közül kettőt!

2

4. Párosítsa a történetben megjelenő szereplők nevét a hozzájuk kapcsolódó közlekedési eszközzel! Írja a szám elé a megfelelő betűjelet!

- ____ 1. Diane
 ____ 2. Győri Ildikó
 ____ 3. Miriam
 ____ 4. Amir
 ____ 5. Rahid és Dah
 ____ 6. Lawrence atya és Hildelita nővér

A) gördeszka B) Volkswagen furgon C) Renault Mégane D) Mazda E) kukásautó F) S-Bahn

6	
---	--

5. Említsen két példát a regényből olyan helyzetre, eseményre, amelyben a gitár pozitív fordulatot hoz Dani történetében!

2	
---	--

VII. Tasnádi István: A kőmajmok háza

1. Tárgyak, élőlények

Néhány szóban fogalmazza meg, mit jelentenek az alábbi szavak!

- a) mágikók _____
 b) peritonok _____
 c) ostábla _____
 d) tiki-taki _____
 e) angyalgraffiti _____

5	
---	--

2. Hol járunk?

- a) „A szobájában katonás rend volt, minden műanyag, és sehol egy virág. A műanyagot lehet a legkönnyebben megtisztítani a poratkáktól, a növények meg veszélyes pollenekkel fertőzhetnék meg a szoba levegőjét.”

- b) „Az akasztókon öreges illatot árasztó lódenkabátok lógtak. A cipősszekrény mellett egy pattogzott zománcú, fehér fémvödör állt, benne négy-öt fanyelű esernyő. A töredezett, szürke kockakövön használt buszjegyek és cipőtálpmtás, száradt sárdarabok heverték festői összevisszaságban.”

- c) „A szobát egy kis állólámpa világította meg, és a dohányzóasztalon álló mécsesek. A földet vastag, színes mintájú szőnyegek borították. Az asztalka mellett álló kanapén kívül más bútor nem volt a szobában, szék sem, csak néhány jókora, színes babzsák. A falakon körben hol besűrűsödő, hol ritkuló, kézzel festett virágmintázat: egy egész rozmaringerdő. A sarkokban dobozos tartós tej volt kartonokban felpolcolva. Egy jókora fénykép lógott bekeretezve a falon. Egy három-négy éves forma kisfiút ábrázolt.”

3

3. Kihez és hogyan kapcsolódnak az alábbiak?

- a) úttörőnyakkendő _____
- b) A Birodalom visszavág _____
- c) Gumimacik _____
- d) tűzijáték _____
- e) Szent György _____
- f) kis notesz _____
- g) bőrlabda _____
- h) garabonciás _____

8

4. A Tasnádi-regény két fiú történetét mutatja be. Írja be a táblázatba a hiányzó neveket, évszámokat, majd helyezze el a táblázat megfelelő oszlopába a cselekményelemekhez tartozó betűket!

név és évszám:	név és évszám:

- A) A nyaralásra csúzlizást, sárkányreptetést és strandra menést tervezett.
- B) Mountain bike biciklivel üldözött egy furgont.
- C) A síneken túli cukrászdába mentek fagyizni.
- D) Szobafogsága alatt gombfocizott.
- E) Meglátogatták a kórházban a tűzben megsérült idős embert.
- F) Együtt uzsonnázott az anyjával és az apjával.

4

VIII. Fogalmazás

„Meg kell járni a poklokat”

Fejtse ki a gondolatait a fenti idézetről! Írásában két-három műre támaszkodjon! Ügyeljen stílusára és helyesírására! Fogalmazása ne haladja meg a 600 szót!

Köszönjük, hogy részt vett a versenyen, bízunk abban, kellemes élményekkel gazdagodott.

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

Nemzeti
Tehetség Program